

La Comédiathèque

Karanteeni

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Tämä teksti on saatavilla ilmaiseksi luettavaksi.
Huomio! Kaikki julkiset esitykset, olivatpa ne ammatti- tai harrastajateatterin esityksiä, edellyttävät tekijän ennakkolupaa. Ota yhteyttä Jean-Pierre Martineziin ja pyydä lupa hänen teostensa esittämiseen:
<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Karanteeni

Jean-Pierre Martinez

Neljä toisilleen tuntematonta ihmistä joutuu vastoin tahtoaan karanteeniin paikkaan, joka osoittautuu käytöstä poistetuksi teatteriksi. Kuvitteellisen lasiseinän takana ihmiset (katsojat) tarkkailevat heitä. Oletetut potilaat ihmettelevät, mille virukselle he ovat voineet altistua. Mitä heitä oikeastaan uhkaa? Milloin ja miten tämä kaikki päättyy? Vähitellen käy ilmi, että suljettu tila sijaitsee lähitulevaisuudessa, jossa Isoveli hallitsee kaikkea, eikä karanteenin syy ehkä olekaan pelkästään lääketieteellinen.

Henkilöt:

Dom
Pat
Max
Sam/Kim

Henkilöiden sukupuoli ei ole ratkaisevaa merkitystä, ja kaikkia hahmoja leimaa unisex-henkinen, jopa yhdenmukainen ulkoasu. Näyttelijät voivat myös vaihtaa rooleja esityksen aikana, sillä kutakin roolia symboloi oma asu (sininen, vaaleanpunainen tai vihreä potilasasu, valkoinen hoitajan takki, musta Mao-puku). Tässä versiossa Dom ja Max ovat miehiä, Pat ja Sam/Kim naisia.

1. näytös

Näyttämö voi olla tyhjä yhtä tai kahta tuolia lukuun ottamatta. Dom saapuu epävarmoin askelin. Hänellä on yllään sairaalapotilaan asu, sininen, vaaleanpunainen tai vihreä. Hän katselee ympärilleen hämmentyneenä, huomaa sitten hämmästyksekseen katsojat ja astuu lähemmäs tarkkailemaan heitä huolestuneena. Pat saapuu hänen taakseen samanlaisessa asussa.

Pat – Päivää.

Dom säpsähtää yllättyneenä, kääntyy ja huomaa Patin.

Dom – Säikytitte minut...

Pat – Anteeksi... Tekin siis...?

Dom – Niin...

Vaivaantunut hiljaisuus.

Pat – Olemmeko me tavanneet aiemmin?

Dom – Olimme kai samassa junavaunussa.

Pat – Vaunu 13, juuri niin! En tiedä, liittyykö se tähän jotenkin...

Dom – Liittyykö? Tarkoitatteko numeroa 13?

Pat – Siihen, että me molemmat olemme täällä! Kun kerran olimme samassa vaunussa...

Dom – En tiedä. Oikeastaan minulla ei ole aavistustakaan, miksi olemme täällä.

Pat – Ei minullakaan. En ymmärrä tästä mitään. Kun nousin junasta, kaksi virkailijaa pyysi minua mukaansa...

Dom – Oletteko varma, että he olivat poliiseja?

Pat – Luulen niin... Heillä oli maskit. Tai eivät varsinaisesti maskit... Sellaiset kuin sairaaloissa, tarkoitan. He laittoivat minut ambulanssiin ja...

Dom – Ambulanssiin, oletteko varma? Jos he kerran olivat poliiseja...

Pat – Sanotaan sitten... pakettiautoon.

Dom – Lääkintävarusteltuun poliisiautoon.

Pat – Niin... He toivat minut tänne ja... käskivät odottaa. Entä te?

Dom – Sama juttu... Teillekään ei siis kerrottu mitään.

Pat – Minua käskettiin odottamaan.

Dom – Ettekö... kuullut mitään muuta?

Pat – En... (*Tauko*) Luulen, että sana karanteeni mainittiin.

Dom – Ai niinkö...?

Pat – Kuulitteko tekin sen?

Dom – En oikeastaan...

Pat – Se on kai todennäköisin selitys, eikö?

Dom – Karanteeni, niin... Mitä muutakaan tämä voisi olla?

Pat – Se selittäisi maskit.

Dom – Niin... Mitä me nyt teemme?

Pat – Odotamme... Niinhän meitä käskettiin. Meitä käskettiin odottamaan.

Tauko.

Dom – Karanteeni... Eikö sana alun perin tarkoittanut neljänkymmenen päivän eristystä? Toivottavasti meille sentään selitetään jotain ennen sitä.

Pat – Sana kyllä viittaa neljäänkymmeneen, mutta... karanteeni ei välttämättä kestä niin kauan. Se riippuu taudista.

Dom – Luuletteko, että kyse on sairaudesta?

Pat – Mistä muustakaan? Jos meidät kerran pannaan karanteeniin...

Dom – Niin... Sen täytyy olla virus.

Pat – Hyvin tarttuva, luulisin.

Dom – Niin... varmaan.

Pat – Minulla ei ole mitään oireita. Entä teillä?

Dom – Ei minullakaan.

Pat – Tosin... se ei tarkoita, ettemme voisi olla sairaita. Se riippuu itämisajasta.

Dom – Oletteko lääkäri?

Pat – Tietokoneistaja.

Dom – Tietokoneistaja?

Pat – Ennen kai sanottiin tietotekniikan asiantuntija.

Dom – Selvä... Te siis tunnette virukset...

Pat – Minulla on ennen kaikkea kolme lasta... Entä teillä?

Dom – Minulla ei ole lapsia.

Pat – Ei, tarkoitin... Ettekään te ole lääkäri.

Dom – Olen kouluttaja.

Pat – Kouluttaja...

Dom – Ennen kai sanottiin opettaja. Huomenna ehkä... kesyttäjä.

Pat – Ymmärrän...

Dom – Niinkö? Mitä te ymmärrätte?

Pat – Tarkoitin vain... että tiedätte viruksista vielä vähemmän kuin minä...

Tauko.

Dom – Itämisaika siis riippuu viruksesta?

Pat – Aivan... Joskus ensimmäiset oireet tulevat viikon kuluttua tartunnasta. Joskus aiemmin, joskus myöhemmin.

Dom – Te tunnutte tietävän epidemioiden leviämisestä melko paljon... siihen nähden, ettette ole lääkäri.

Pat – Sanoinhan, että minulla on kolme lasta. Kun yksi sairastuu, harvoin kestää monta päivää ennen kuin kaksi muuta seuraa perässä.

Dom – Mutta mehän emme ole sairaita!

Pat – Ihminen voi ehkä tartuttaa jo kauan ennen kuin itse sairastuu.

Dom – Niin... jos meillä todella on virus.

Pat – Siksi karanteeni, luultavasti... Mutta kyllä tämä meille varmasti selitetään.

Dom – Niin, varmasti...

Max saapuu samanlaisessa asussa kuin heillä.

Dom – Kas... mitä enemmän hulluja...

Pat – Mitä enemmän hulluja?

Dom – Se oli vanha sanonta... Mitä enemmän hulluja... Ei mitään...

Pat – Ehkä herra osaa kertoa meille enemmän.

Max astuu kohti yleisöä melkoisen eksyneen näköisenä.

Dom – En löisi siitä vetoa. Hän ei näytä kovin selväjärkiseltä.

Pat – Päivää.

Max – Ai, päivää... Minä... Minäkin tulin juuri...

Dom – Mistä tiedätte, että me tulimme juuri?

Max – Anteeksi?

Dom – Sanoitte: minäkin tulin juuri. Mistä tiedätte, että me tulimme juuri? Mehän olisimme voineet olla täällä jo viikkokausia...

Max – Oletteko te ollut täällä jo viikkoja?

Pat – Tulimme juuri.

Max – Ahaa... Niin kuin minäkin... Sitähän minä sanoin.

Pat – Niin...

Max – Tiedätekö te... miksi olemme täällä?

Dom – Toivoimme vähän, että te kertoisitte sen meille...

Max – En tiedä... He nappasivat minut asemalla heti kun nousin junasta, ilman mitään selitystä. Minulla olisi muutakin tekemistä.

Pat – Niin minullakin... Kolme lastani odottaa kotona. Puhumattakaan miehestäni. Entä te?

Max – En ole naimisissa. Kävin vain nopeasti etelässä katsomassa äitiäni sairaalassa.

Dom – Onko hänkin sairas?

Max – Häneltä murtui reisiluun kaula.

Pat – Se ei ainakaan tartu...

Max – Niin, mutta kuka maksaa minulle tästä? Minun on saatava kaksi työmaata valmiiksi ennen viikonloppua...

Pat – Ehkä saamme korvauksen. Oletteko käsityöläinen?

Max – Olen putkimies.

Dom – Ja sitten kun putkimiestä tarvitsee, sellaista ei löydä mistään...

Max – Anteeksi?

Dom – Ei mitään...

Pat – Putkimies... Olen kuullut sanan ennenkin, mutta en enää muista tarkkaan, mitä se tarkoittaa.

Dom – Nykyään sanotaan korjaaja.

Pat – Aivan...

Dom – Herra on erikoiskorjaaja. Hän korjaa putkia, viemäreitä, hanoja... Putkimies, niin kuin ennen sanottiin.

Max – Juuri niin.

Dom – Tekään ette siis tiedä, miksi meidät on suljettu tänne?

Pat – Luuletteko, että meidät on suljettu?

Dom – Suljettu tai ei, jos olemme karanteenissa, emme saa lähteä ulos, vai mitä?

Max – Te siis luulette, että olemme karanteenissa?

Dom – Rouvan mukaan, joka on suuri asiantuntija, meillä on virus ja olemme tartuttavia. Siksi meidät on eristetty.

Max – Virus? Mikä virus?

Pat – Sitä... Se on varmasti tuntematon virus. Muutenhan siihen olisi jo rokote, eikä meitä olisi pantu karanteeniin.

Max – Selvä... Mutta miksi juuri me? Tiedättekö?

Pat – Olemme ehkä tietämättämme olleet tekemisissä jonkun sairaan kanssa... Sanoitte käyneenne katsomassa äitiänne sairaalassa?

Max – Murtuman takia!

Pat – Niin... Mutta sairaalathan ovat täynnä viruksia, eikö? Senhän kaikki tietävät...

Max – Kohta tämä on vielä minun syytani...

Dom – Älkää hermostuko, hyvä mies. Kukaan ei syytä teitä mistään.

Pat – Ja jos meidät pidetään täällä viikkokausia, meidän on parempi pitää yhtä.

Max – Luuletteko, että he pitävät meitä täällä viikkoja?

Pat – Emme tiedä. Tällä hetkellä emme tiedä mitään.

Tauko.

Max – Entä te, voitteko hyvin?

Pat – Voin... Olisin mieluummin mennyt suoraan kotiin mieheni ja lasteni luo, mutta...

Max – Ei, siitä viis. Tarkoitan... tunnetteko itsenne sairaaksi?

Pat (*loukkaantuneena*) – En tällä hetkellä.

Max – Entä te?

Dom – Voin hyvin. Mutta... kiitos huolenpidosta.

Max – En minäkään... Olen aivan loistokunnossa.

Dom – Hienoa, hienoa... Olemme kaikki iloisia puolestanne...

Max katselee jälleen ympärilleen.

Max – Tiedättekö tarkalleen, missä olemme?

Dom – En... Emme nähneet mitään siitä ruumisautosta, jolla meidät tuotiin tänne. Kaihtimet olivat kiinni.

Max – Oliko se ruumisauto, oletteko varma?

Dom – Sanoinko minä niin? Ei, tarkoitin tietenkin sairaankuljetusautoa.

Pat – Ajoimme tuskin varttia. Emme voi olla kovin kaukana asemalta...

Max – Joo... mutta tämä ei ole sairaala.

Pat – Ei... Mutta emmehän me toistaiseksi ole sairaitakaan.

Max – Outoa... Mikä paikka tämä oikein on...? (*Hän kiertää näyttämöä ja jähmettyy huomattessaan katsojat.*) Ja keitä nuo ovat?

Pat – Nuo? Ketkä?

Max (*osoittaa yleisöä*) – Nuo!

Pat astuu lähemmäs silmiään siristäen.

Pat – En näe mitään... Nuo valot... Ne häikäisevät...

Max – Tuolla! Kaikki nuo ihmiset, jotka tuijottavat meitä!

Pat (*huomaa yleisön*) – Ei... Mitä ihmettä...? (*Domille*) Näittekö te?

Dom – Näin... Se oli ensimmäinen asia, jonka huomasin tullessani.

Pat – Olisitte voinut kertoa meille!

Dom – Mitä?

Pat – Että meitä katsotaan! Että meitä kuunnellaan!

Dom – Se unohtui... Mitä se olisi muuttanut? Emmehän me ole tehneet mitään väärää. Emmekä sanoneet mitään väärää...

Pat – Toivottavasti...

Max – Minä en ainakaan sanonut yhtään mitään.

Pat – Tämä on painajainen...

Max – Luuletteko, että he kuulevat meidät?

Dom – Luulen, että juuri sitä varten he ovat täällä.

Max – Kuuntelemassa meitä?

Pat – Tarkkailemassa ainakin. Olemmehan tarkkailussa. He seuraavat, miten tauti kehittyy...

Max – Outoa. Me emme kuule heitä.

Dom – Ehkä siksi, etteivät he sano mitään.

Pat – Tai sitten he ovat lasin takana.

Max – Lasin?

Pat – Niin kuin kuulusteluhuoneessa, tiedättehän... (*Siristää silmiään häikäiseviä valonheittäjiä kohti.*) Ja nuo valot suoraan silmiimme...

Dom – En ole koskaan ennen ollut kuulusteluhuoneessa. Ainakaan ennen tätä päivää.

Pat – Kyllähän te tiedätte. Kun on lasin oikealla puolella, näkee ihmiset, mutta itse jää näkymättömiin.

Max – Ihmiset?

Pat – Epäillyt!

Max – Mutta nythän me näemme heidät.

Dom – Yhdestä asiasta olen varma: jos joskus joudun kuulusteluhuoneeseen, en taatusti ole lasin oikealla puolella.

Max – Oikealla puolella...? Kumpi se teidän mielestänne on?

Dom – Lasin oikea puoli! Se puoli, jolta näkee muut ilman että itse tulee nähdyksi...

Max – Teidän mielestänne siis heitä kuulustellaan... ja me olemme täällä katsomassa.

Pat – Olette oikeassa, ei siinä ole mitään järkeä. Emmehän me ole poliiseja...

Dom – Jos te niin sanotte...

Pat – Anteeksi?

Dom – Te tunnutte tietävän aika paljon myös kuulusteluhuoneista...

Pat – Mitä te oikein vihjailette?

Dom – En tiedä... Tiedätte kaiken viruksista, tai melkein... Tiedätte miltä kuulusteluhuone näyttää. Ettehän vain ole heidän lähettämänsä?

Pat – Heidän? En ymmärrä...

Max – Voisitte olla soluttautuja. Luulen, että herra yrittää vihjata juuri sitä. Vakooja, jos niin haluatte...

Pat – Minusta me kaikki alamme tulla hulluiksi. Nuo ihmiset ovat varmasti lääkäreitä. He seuraavat tautimme etenemistä ilman, että vaarantavat oman terveytensä.

Max – Ollaan vain niin kuin heitä ei olisi.

Dom – Niin. Tehdään niin... Kuin mitään ei olisi tapahtunut. Kuin emme olisi koekaniineja laboratoriossa, sadan asiantuntijan ympärivuorokautisessa seurannassa, jotta he näkevät, kuinka nopeasti kuolemme ja millä tavalla...

Sam saapuu heidän taakseen samanlaisessa asussa.

Sam – Päivää...

Pat – Ehkä rouva osaa kertoa meille jotain... Päivää, oletteko lääkäri?

Sam – Olen tiedottaja.

Pat – Tiedottaja?

Dom – Ennen kai sanottiin toimittaja.

Max – Ahaa... Olette siis samanlainen kuin me.

Sam – Oletteko te kaikki tiedottajia?

Max – Ei... Tarkoitin, että olette kuten me... Ette tiedä, miksi meidät tuotiin tänne.

Sam – Valitettavasti minulla ei ole aavistustakaan. Heti kun nousin junasta...

Dom – Joo, joo, tiedetään jo...

Sam – Minähän vastaan teille... Jos tiedätte, miksi kysytte?

Max – Mutta emmehän me tiedä mitään, juuri senhän sanoimme!

Sam – Ei silti tarvitse hermostua.

Max – Anteeksi, olette oikeassa.

Sam – Siis, nousin junasta ja... poliisit toivat minut tänne. Minulla ei ole mitään muuta tietoa. En tiedä lainkaan, miksi meidät pidätettiin.

Dom – Sanottiinko teille, että kyse oli pidätyksestä?

Sam – Ei suoraan, mutta...

Pat – Minä kuulin ennemmin sanan karanteeni. Ainakin niin ymmärsin.

Sam – Ehkä he sanoivat neljäkymmentä... tarkoittivat kai ikäänne.

Dom – No, tästäpä oli paljon apua...

Sam – Jos meidät on otettu säilöön, siihen on varmasti hyvä syy.

Dom – Ai nyt me olemmekin säilössä?

Sam – Anteeksi... Tarkoitin tarkkailussa...

Pat madaltaa ääntään ja viittaa huomaamattomasti yleisöön.

Pat – Ettekään te siis tiedä, keitä nuo kaikki meitä katsovat ihmiset ovat...

Sam huomaa yleisön mutta ei osoita minkäänlaista hämmästyä.

Sam – En...

Max – Olitteko tekin siinä samassa junassa?

Sam – Vaunu 13. Paikka 40. Entä te?

Pat – 42.

Max – 41.

Dom – 43.

Sam – Olimme siis vierekkäin.

Pat – Tai vastakkain.

Sam – Se voisi selittää, miksi saimme tartunnan samalta ihmiseltä... Mutta keneltä?

Hän katsoo kolmea muuta epäluuloisesti. Yleinen hämmennys.

Pat – Näytämme näissä asuissa kyllä melkoisilta. Ihan kuin olisimme hullujenhuoneella...

Max – Mutta eihän hulluus tartu... vai tarttuuko?

Sam – Vältetään silti kaikkea fyysistä kosketusta.

Dom – Ai, oliko teillä sitten tarkoitus...?

Pat – Ja vältetään yskimistäkin. Tai ainakin peitetään suu kädellä.

Dom – Miksei meille sitten annettu maskeja, jos kerran olemme tartuttavia?

Pat – Ehkä heidän mielestään meidän kesken sillä ei ole enää väliä. Jos meidät on jo kaikki tuomittu...

Sam – Tuomittuja?

Pat – Anteeksi, tarkoitin tartunnan saaneita.

Max – Siinä tapauksessa ei ole mitään järkeä peittää suuta yskiessä.

Dom – Ja silloin voimme kai koskea toisiimme, eikö?

Sam – Voisimme ainakin esitellä itsemme ensin. (*Ojentaen kätensä Domille.*) Sam.

Pienen epäröinnin jälkeen Dom tarttuu Samin ojennettuun käteen.

Dom – Dom.

Sama toistuu kahden muun kanssa.

Pat – Pat.

Max – Max.

He kättelevät toisiaan hieman arastellen. Yhtäkkiä kaiuttimesta kuuluu rätinää ja sitten ääni.

Ääni – Hyvää päivää kaikille. Kuuletteko meidät?

Hetken epäröinti.

Sam – Vahvistan. Kuuluu viisi viidestä.

Dom – Tai sanotaan neljä viidestä.

Ääni – Haluamme ensiksi pyytää anteeksi kaikkia näitä hankaluuksia, jotka valitettavasti ovat olleet välttämättömiä tämän meitä kaikkia koskevan kriisin vuoksi. Meidän oli toimittava kiireesti, emmekä ehtineet selittää teille selvästi pidätyksenne... tarkoitan väliaikaisen säilöissäpidon syitä tässä eristystilassa, jotta kaikki yhteys ulkomaailmaan voidaan estää...

Pat – Voisimmeko nyt saada tietää, mistä tässä terveyskriisissä tarkalleen on kyse?

Ääni – Sitä on hieman vaikea selittää kaiuttimen välityksellä. Mutta älkää huoliko. Tulemme pian tapaamaan teitä. Sillä välin huolehdimme siitä, ettei teiltä puutu mitään. Eteisessä on jääkaappi ja hyvin varustetut kaapit, joista löydätte syötävää. Siellä on myös ovi käytävään, jonka varrella on huoneita. Jokaisessa on kylpyhuone ja minibaari. Varustelu on melko vaatimaton, mutta kyllä siellä kaikki tarpeellinen on...

Dom – Kaikki tarpeellinen?

Ääni – Siellä on jopa pöytäjalkapallo.

Max – Voimmeko edes tietää, kuinka kauan tämä kestää?

Pat – Mieheni ja lapseni odottavat minua kotona. Tai no, ennen kaikkea lapset...

Ääni – Olkaa huoleti. Perheillenne, työnantajillenne tai asiakkaillenne on ilmoitettu. Toivotamme miellyttävää oleskelua ja tapaamme pian.

Kaiuttimesta kuuluu taas rätinää, sitten hiljaisuus.

Pat – Miellyttävää oleskelua?

Dom – Siinä se sitten... Ei muuta... Nyt meidän pitää vain pitää turpamme kiinni ja odottaa...

Sam – Tämähän on järjetöntä...

Kaikki ovat hetken tyrmistyneitä.

Pat – Soitan miehelleni. Ainakin kerron hänelle. *(Ottaa puhelimen esiin.)* Ja ehkä ulkona tiedetään enemmän... *(Painaa näppäintä ja jähmettyy.)* Ei kenttää... Entä teillä?

Dom ottaa puhelimensa esiin.

Dom – Ei minullakaan.

Sam – He käyttävät varmaan häirintälähetintä...

Max – Mutta miksi?

Hämmmentynyt hiljaisuus.

Pat – Olemme siis todella täysin erossa maailmasta...

Dom – Mitä me teemme?

Sam – Mitä muka voisimme tehdä?

Tauko.

Max – Mennään syömään.

Dom – Anteeksi?

Max – He kertoivat, missä ruoka on.

Dom – Meidät pidetään täällä vastoin tahtoaamme, emme edes tiedä miksi, emmekä voi mitenkään olla yhteydessä ulkomaailmaan, ja hän ajattelee vain ruokaa...

Max – Onko teillä parempi idea?

Dom – Ei...

Max – Tehkää mitä haluatte, mutta minulla on hirveä nälkä...

Hän poistuu. Kolme muuta katsoo toisiaan.

Sam – Kieltämättä minullakin on vähän nälkä...

Hän poistuu.

Dom – Mitä te ajattelette tästä?

Pat – No... ei kai meidän kannata nälkäänkään kuolla.

Hän poistuu. Pienen epäröinnin jälkeen Dom seuraa häntä.

Pimeä.

2. näytös

Valot syttyvät. Dom ja Pat kävelevät edestakaisin kuin häkkiin suljetut leijonat. Max katselee heitä välinpitämättömän oloisena ja syö pizzapalaa.

Pat – Eikö meitä ollut aiemmin neljä?

Dom – Oli...

Pat – Neljäs on kadonnut...

Dom – Mikä hänen nimensä olikaan?

Max – Kim.

Pat – Kim?

Dom – Sam, muistaakseni.

Max – Sam, niin juuri...

Dom – Mitähän he ovat hänelle tehneet?

Max – Ehkä he päästivät hänet vapaaksi.

Pat – Päästivät vapaaksi? Mikseivät sitten meitä?

Dom – Tai sitten hän on kuollut...

Pat – Kuollut? Tarkoitatteko... tähän tautiin?

Dom – En tiedä. (*Maxille*) Mitä te ajattelette?

Max – Niin, ehkä hän kuoli.

Pat – Ei se ainakaan ruokahaluanne näytä vieneen...

Tauko.

Dom – Kuinka kauan olemme olleet täällä?

Pat – Sanoisin viikon, vai mitä?

Max – Tasan seitsemän päivää.

Pat – Niinhän minä sanoin... Viikon. Minusta tuntuu, että tulen hulluksi.

Dom – Niin minustakin.

Pat – Täysin hulluksi en sentään vielä. Mutta suljettuina täällä ainakin olemme.

Max – Joka tapauksessa meitä käskettiin pysymään täällä.

Dom – Meitä? Kuka käski?

Max – Viranomainen. Siis terveystervanomaiset. Niinhän kaiuttimesta sanottiin. Ettekö kuulleet?

Pat – Sehän oli vain nimetön ääni kaiuttimessa...

Dom – Totta. Mitä me oikeastaan tiedämme? Ehkä meidät on siepattu...

Max – Poliisitko meidät sieppasivat?

Pat – Ehkä he olivat valepoliiseja. Heillähän oli maskit...

Max – Miksi meidät olisi siepattu?

Dom – Jotta perheiltämme vaadittaisiin lunnaita? Minulla ei ole perhettä... Ettekä tekään varmaan miljardöörejä ole.

Pat – Minulla on vain asunto, joka pysyy pankin omaisuutena siihen asti, kunnes olen maksanut viidenkymmenen vuoden lainani loppuun. En usko, että pankkini maksaisi lunnaita vapauttamisestani... vain jotta voisin jatkaa lainan lyhentämistä.

Dom – Eikä kukaan ole edes pyytänyt lunnaita.

Max – Ei ainakaan minun tietääkseni.

Dom – Kaappaajamme varmaan tajusivat, ettei meistä saisi kunnon lunnaita, ja häipyivät. Unohtivat vain vapauttaa meidät...

Pat – Tai sitten tämä on panttivankitilanne. Sellaiset kestävät usein kauan. Joskus vuosia.

Max – Panttivankitilanne?

Pat – Miksei? Heillä on vaatimuksia, ja he uhkaavat tappaa meidät, elleivät viranomaiset anna heille sitä mitä he haluavat.

Max – Siinä tapauksessa te olette pahassa pulassa.

Dom – Te?

Max – Ei kun... me. Me olemme pahassa pulassa. Viranomaiset eivät ole aikoihin antaneet periksi terroristien kiristykselle. Eivät edes silloin, kun panttivankien henki on vaarassa.

Tauko.

Pat – Taidamme alkaa hourailla... Ei. Tämä on vain tavallinen karanteeni, ei muuta.

Dom – Niinkö luulette?

Pat – Ainakin haluan uskoa niin. Etten tulisi hulluksi...

Max – Olette oikeassa. Ei pidä maalata piruja seinälle.

Pat – Tärkeintä on, ettei kukaan ole sairas... Jos tämä todella on karanteeni, kyllä he lopulta päästävät meidät pois...

Max – Mikähän paha meihin olisi voinut tarttua?

Dom – Mielenkiintoista. Sanoitte "mikä paha", ette "mikä tauti".

Pat – Mikä muu meihin voisi tarttua kuin sairaus?

Max – En tiedä... Sanoinpahan vain... Mitä te ajattelette?

Dom – En mitään. En ajattele mitään. Ja jos ajattelisin, en ainakaan kertoisi sitä teille.

Pat kääntyy katsojiin päin.

Pat – Ja nuo ovat yhä tuolla...

Max – Ehkä hekään eivät pääse lähtemään.

Pat – Pidetäänkö heitäkin panttivankeina niin kuin meitä?

Dom – Jos he saavat lähteä vapaasti, ihmettelen todella, mikseivät he ole jo lähteneet.

Max – Niin... Eihän täällä tapahdu mitään kovin kiinnostavaa.

Pat – Ihan kuin olisimme tosi-tv-ohjelmassa. Kohta mekin kyllästymme...

Tohtori Kim saapuu heidän taakseen. Häntä esittää sama näyttelijä, joka aiemmin esitti Samia. Hänellä on musta Mao-puku ja televisiojuontajan hymy.

Kim – Hyvää päivää, rakkaat ystävät!

Kolme muuta kääntyy yllättyneinä.

Pat – Hänellä ei ole samanlaista asua kuin meillä. Hänen täytyy olla lääkäri.

Dom – Outoa, hänen kasvonsa näyttävät tutuilta...

Pat – Minustakin tuntuu, että olen nähnyt hänet ennen.

Max – Ehkä hän kertoo meille, mitä me teemme täällä...

Dom – Vihdoinkin!

Pat – Päivää, tohtori. Joko meidät nyt vapautetaan?

Kim – Ei aivan vielä...

Dom – Voisitte ensin kertoa, kuka olette ja miksi olemme täällä.

Kim – Minä olen... teidän reformaattorinne.

Pat – Reformaattori?

Kim – Olen täällä palauttamassa teidät oikeaan muotoon.

Pat – Luulen, että ennen sellaista kutsuttiin inkvisiittoriksi.

Dom – Ja huomenna sitä kutsutaan lunastajaksi.

Pat – Mutta oletteko te lääkäri?

Kim – Joka tapauksessa olen tohtori... Tohtori Kim. Ja olen täällä hoitamassa teitä.

Dom – Hoitamassa meitä?

Kim – Sanotaan... ohjaamassa teidät takaisin oikealle tielle. Parantumisen tielle...

Pat – Ja miten aiotte tehdä sen?

Kim – Formatoimalla teidät uudelleen. Jos se vielä on mahdollista...

Pat – Teillä ei siis ole rokotetta.

Max – Erittäin rauhoittavaa...

Pat – Mutta miksi ihmeessä pidätte meitä täällä? Nyt on jo aika kertoa meille, mistä tässä on kyse.

Kim – Olette olleet tekemisissä vaarallisen henkilön kanssa.

Max – Tarkoitatteko... ihmistä, jolla on vaarallinen virus?

Kim – Tavallaan. Odotamme nähdäksemme, oletteko tekin saaneet tartunnan...

Dom – Mutta me emme ole saaneet minkäänlaista hoitoa!

Kim – Hoitoa ei ole olemassa.

Dom – Tarkoitatteko, ettei lääketieteellistä hoitoa ole?

Pat – Mutta meillä ei ole mitään oireita!

Kim – Kyseessä on vaiva, jonka itämisaika voi olla hyvin pitkä.

Dom – Ja jos me todella olemme saaneet tämän viruksen, mitä aiotte tehdä meille?

Kim – Odotamme sitä koskevia ohjeita.

Dom – Minusta tuntuu kuin puhuisin robotille, jonka kovalevy jumittaa. Oletteko varma, ettei virus olekin teillä?

Pat – Varmaa on ainakin se, että olemme olleet täällä suljettuina viikon ilman mitään yhteyttä perheisiimme...

Dom – Ei edes puhelimitse!

Pat – Puhelinverkkoa häiritään. Eiväthän virukset tartu puhelimen kautta?

Kim – Riippuu viruksesta...

Pat osoittaa yleisöä.

Pat – Ja keitä nuo kaikki meitä tarkkailevat ihmiset ovat?

Kim – Hekin ovat koekaniineja.

Pat – Hekin? Me siis todella olemme koekaniineja.

Kim – Haluamme nähdä, miten he reagoivat, kun he altistuvat pitkään teidän kaltaisillenne vakavasti sairastuneille.

Dom – Mutta emmehän me ole heidän kanssaan missään kosketuksessa!

Kim – Olette. He kuulevat teidät. Ja näkevät teidät.

Max – Minusta tuntuu kuin olisin hamsteri laboratoriossa.

Pat – Olisipa edes juoksupyörä, niin saisi vähän liikuntaa.

Kim – Tämä ei ole leikkiä, uskokaa pois.

Pat – Mutta mikä tämä virus oikein on?

Kim – Oikeastaan... se ei ole aivan virus.

Max – Mikä sitten?

Kim – Pikemminkin jokin, joka tarttuu kuulon kautta. Tai näön kautta. Tai molempien kautta. Jäljittelemällä, tavallaan.

Dom – Aivan. Nyt kaikki on heti paljon selvempää.

Kim – Joku vaunussa 13 käyttäytyi teidän nähtenne sopimattomasti, poikkeavasti ja siksi vaarallisesti.

Pat – Millä tavalla?

Kim – Ettekö todella muista?

Pat – En.

Kim – Ei kukaan teistä?

Dom – Ei.

Kim – Se nähdään. Juuri siksi teidät on eristetty tänne: jotta voimme varmistaa, ettette ole tartuttavia.

Pat – Tartuttavia? Mutta sanoitte, ettei kyse ole viruksesta!

Kim – Tai jos haluatte: ettei teillä ole houkutusta toistaa tuota vaarallista käytöstä ja siten tartuttaa muita.

Pat – Kuinka kauan aiotte vielä pitää meitä täällä ennen kuin olette varmoja, ettemme ole... tartuttavia?

Kim – Odotamme sitä koskevia ohjeita. Yrittäkää sillä välin muistaa.

Max – Muistaa mitä?

Kim – Mitä näitte ja kuulitte vaunussa 13. Jätän teidät vielä hetkeksi miettimään sitä...

Pat – Mutta...

Kim – Tässä kaikki tältä päivältä. Rakkaat ystävät, tapaamme pian uudelleen. Ja jos sillä välin tarvitsette jotakin, ilmoittakaa meille.

Pat – Ilmoittakaa? Miten? Olemme lukittuina tänne, emmekä voi mitenkään olla yhteydessä ulkomaailmaan! Emme edes huonepalveluun...

Kim – Älkää huoliko... Pyytäkää, niin teille annetaan. Etsikää, niin te löydätte...

Dom – Kolkuttakaa, niin teille avataan?

Kim poistuu.

Pat – Muistaa...

Max – Muistatteko te jotain?

Dom – En... Entä te?

Pat – En minäkään...

Dom – Ja vaikka muistaisimme jotain, kukaan ei kai sanoisi sitä ääneen?

Max – Miksi ei?

Pat (*osoittaa yleisöä*) – Muistutan vain, että meitä kuunnellaan...

Dom – Sitä ei pääsekään unohtamaan.

Max – Kun tietää, että joku kuuntelee... se ehkäisee poikkeavaa käytöstä, eikö?

Dom – Mitä poikkeava käytös edes tarkoittaa?

Pat – Poikkeavaa mistä?

Max – Sitä... emme tiedä...

Pat – Emme enää tiedä.

Dom – Varmasti joskus tiesimme... mutta olemme unohtaneet.

Tauko.

Max – Tästä kaikesta tulee nälkä. Eikö teille?

Max poistuu.

Pat – Se ajattelee kyllä pelkkää syömistä.

Dom – Mietin, onko tuo idiootti täällä vahtimassa meitä.

Pat – Meitähän vahditaan jo, eikö?

Dom – Sanotaan sitten, että sisältä käsin.

Pat – Vakooja? Se voisi olla kuka tahansa meistä.

Dom – Niin... Miksen vaikka minä?

Pat – En usko, että te kuulutte heihin.

Dom – Ehkä juuri te olette vakooja. Ja yritätte saada minut puhumaan.

Pat – Siinä tapauksessa yritys ei oikein onnistu. Ette sano mitään.

Dom – Olen vain varovainen...

Pat – Sitten minä puhun.

Dom – Kuten haluatte.

Pat – Sanoin, etten muista mitään, mutta... se ei ole aivan totta.

Dom – Todellako?

Pat – Muistan yhden asian.

Dom – Kuuntelen... (*Osoittaa yleisöä.*) Me kaikki kuuntelemme...

Pat – Muistan pariskunnan, joka istui vieressämme junassa.

Dom – Niinkö...?

Pat – Mies alkoi kertoa naiselle tarinaa.

Dom – Tarinaa?

Pat – Hullujen tarinaa.

Dom – Olisi kiinnostavaa kuulla se.

Pat – Hullu löytää peilin. Hän katsoo siihen, näkee kasvonsa ja huudahtaa: tuon ääliön naama näyttää jotenkin tutulta... Toinen ottaa peilin, katsoo siihen vuorostaan ja vastaa: Totta kai! Tuo ääliö olen minä!

Dom – Ja teidän mielestänne se on hullujen tarina?

Pat – Ainakin vain hullu voi kertoa noin järjettömän tarinan. Niinhän meille on aina opetettu, eikö?

Dom – Niin...

Pat – Ja te tunsitte tuon tarinan jo ennen kuin kerroin sen...

Dom – Ehkä.

Pat – Kuulitte sen samassa vaunussa niin kuin minäkin.

Dom – Oletetaan niin. Entä sitten?

Pat – Naisen kasvot vääntyivät... irveeseen. Hänen koko kehonsa nyki päästä varpaisiin. Hän avasi suunsa ja sieltä tuli eräänlainen katkonainen huuto.

Dom – Huuto? Millainen huuto?

Pat – Ha, ha, ha!

Dom – Ha, ha, ha?

Pat – Ha, ha, ha!

Hän alkaa nauraa hysteerisesti.

Dom – Hiljempaa, pyydän... Entä sitten?

Pat – Hän ei näyttänyt kärsivän. Mies katsoi häntä ja alkoi saada samoja oireita.

Dom – Se siis todella tarttuu. Entä sen jälkeen?

Pat – Poliisit tulivat ja veivät heidät molemmat pois.

Dom – Ymmärrän...

Pat – Tietysti ymmärrätte. Olitte siellä niin kuin minäkin.

Dom – En muista sitä...

Pat – En ole vakooja. Voitte luottaa minuun.

Tauko. Dom vie hänet näyttämön takaosaan, kauas yleisöstä.

Dom – Sitä kutsutaan nauruksi.

Pat – Anteeksi?

Dom – Sitä tarttuvaa tautia, jonka oireet juuri kuvasitte. Sen nimi on nauru.

Pat – Nauru? Mikä se on?

Dom – Tauti, jonka terveysviranomaiset olivat onnistuneet hävittämään. Tai eivät aivan, kuten näkyy.

Pat – Mutta millainen tauti se oli?

Dom – Hyvin vanha vaiva. Yhtä vanha kuin ihmiskunta. Oireet olivat melko harmittomia, mutta se sai ihmiset käyttäytymään hallitsemattomasti. Poikkeavasti, niin kuin he sanovat...

Pat – Mutta minä kerroin teille juuri saman tarinan, ettekä te nauranut.

Dom – Toisella kerralla se ei koskaan ole yhtä hauska. Ja olemme muutenkin menettäneet nauramisen taidon. Emme enää tiedä, mikä on hauskaa.

Pat – Hauskaa?

Dom – Hauskaa. Tai koomista. Sellaista, joka saa nauramaan. Me emme enää osaa nauraa.

Pat – Entä te? Nauratteko te joskus...?

Dom – Salassa, tarkoitatteko? Muutenhan... Näitte, mitä tapahtuu ihmisille, jotka jäävät kiinni nauramisesta.

Pat – No?

Dom tulee lähemmäs ja puhuu hiljaa.

Dom – Kuulun erääseen ryhmään.

Pat – Terroristiryhmään?

Dom – Jos niin haluatte. Pidämme salaisia kokouksia. Kerromme toisillemme vitsejä ja nauramme. Tai ainakin yritämme...

Pat – Hullujen tarinoita?

Dom – Pitääkö olla hullu pilkatakseen viranomaisia? Tai jopa Ylintä Johtajaa...

Pat – Mutta viranomaisten arvosteleminenhan on kiellettyä, eikö? Ja Ylimmän Johtajan epäkunnioittaminen on jumalanpilkkaa.

Dom – Ennen jumalanpilkkakin oli sallittua.

Pat – Mistä te tiedätte kaiken tämän?

Dom – Löysimme kirjoja.

Pat – Kirjoja?

Dom – Ja sanomalehtiäkin.

Pat – Mitä ne ovat?

Dom – Vähän kuin tabletteja, mutta niissä kirjaimet on painettu mustalla musteella paperille.

Pat – Niin kuin pakkauksiin?

Dom – Ja koska niitä ei levitetä verkon kautta, niitä on mahdotonta valvoa.

Pat – Ja tietenkin ne ovat kiellettyjä.

Dom – Oli aika, jolloin eivät olleet... Se oli toinen aikakausi.

Pat – En muista sitä.

Dom – Aikakausi, jonka kaikki ovat unohtaneet. Viranomaiset tekivät kaikkensa sen eteen. Polttivat muun muassa kaikki kirjat.

Pat – Nauru...

Dom – Sen sanottiin olevan ihmiselle ominaista. Se erotti ihmisen sosiaalisista eläimistä, kuten mehiläisistä, muurahaisista ja termiiteistä...

Pat – Meillä on sentään vielä äly.

Dom – Mutta kuinka kauan... Opettajista tuli kouluttajia. Poliitikoista reformaattoreita. Tietotekniikan asiantuntijoista tietokoneistajia, ja pian he ovat jo melkein tietokoneita...

Max palaa. Dom ja Pat lopettavat keskustelunsa ja yrittävät näyttää välinpitämättömiltä.

Pat – Söittekö hyvin?

Dom – Oliko hyvää?

Max – Erinomaista.

Pat – Mitä tänään oli?

Max – Pizzaa.

Dom – Taasko?

Pat – Kuinka kauan he aikovat pitää meitä täällä syömässä pizzaa?

Max – Minä pidän pizzasta.

Dom – Entä jos karkaisimme?

Max – Karkaisimme? Sehän on kiellettyä, eikö?

Dom – Tietenkin... Vitsailin vain.

Max – Tietysti se on kiellettyä. Sitä paitsi voisimme tartuttaa muita siellä ulkona.

Dom – Etenkin yleisön. Nyt he eivät tosin näytä paljon nauravan, mutta...

Max – Ja joka tapauksessa teidät löydettäisiin nopeasti...

Dom – Hyvä on... Mitä me sitten teemme?

Pat – Onko pizzaa jäljellä?

Max – Pakastin on niitä täynnä. Ne tarvitsee vain lämmittää mikrossa.

Dom – Tulen mukaan.

Dom ja Pat poistuvat. Kim palaa.

Kim – No? Saitteko heistä mitään tietoja irti?

Max – En mitään... Alan epäillä, olenko kovin hyvä tiedottaja...

Kim – Niin minäkin... Hyvä on... Mutta kai teillä sentään on jokin mielipide?

Max – Mikä?

Kim – Mitä te ajattelette?

Max – En mitään. Olette aina sanonut, että ajattelen liikaa, Päällikkö. Ja että se voi olla vaarallista...

Kim – Joka tapauksessa meillä on heistä jo kansiot.

Max – Onko teillä minustakin kansio?

Kim – Tietenkin! Tehän kirjoititte sen itse, kun ilmiannoitte itsenne poliisille saadaksenne palkkion. Ettekö muista?

Max – Muistan, muistan... Siitä hyvästä jouduin kymmeneksi vuodeksi laitokseen, jotta minut saataisiin takaisin oikealle tielle, niin kuin te sanotte.

Kim – Jos kaikki olisivat kaltaisiaanne, meillä olisi paljon vähemmän ongelmia, uskokaa minua.

Max – Oletteko varma, että nuo ihmiset ovat vaarallisia, Päälikkö?

Kim – Epäilettekö sitä vieläkin?

Max – En tietenkään...

Kim – Koska ette kykene saamaan heistä mitään tietoja irti, kirjoitatte uuden raportin itsestänne. Luettelette siinä kaikki poikkeavat ajatuksenne. Haluan sen pöydälleni huomenaamulla.

Max – Selvä, Päälikkö.

Max katselee ympärilleen ja sitten katsojia.

Kim – Mitä te taas ajattelette?

Max – En mitään, vakuutan.

Kim – Näen kyllä, että ajattelette jotain! No?

Max – Mietin vain... Mikä tämä paikka on?

Kim – Käytöstä poistettu teatteri.

Max – Teatteri?

Kim – Paikka, jossa ihmiset ennen kokoontuivat nauramaan yhdessä.

Max – Nauramaan?

Kim – Siihen aikaan se oli laillista. Kaikelle sai nauraa. Jopa viranomaisille.

Max – Jopa Ylimmälle Johtajalle?

Kim – Jopa itselleen.

Max – Onneksi se aika on lopullisesti ohi.

Kim – Niin... Älkää vain sanoko, että ajattelette taas jotain...

Max – Menen kirjoittamaan raporttini.

Max poistuu. Kim lähestyy yleisöä.

Kim – Entä te, kaikki hyvin? Ei hälyttäviä oireita? Ei sopimattomia naurunpyrskähdyksiä? Hyvä. Jos käyttäydyste kunnolla, pääsette myöhemmin tänään pois...

Kim poistuu. Dom ja Pat palaavat.

Dom – Luuletteko, että se on hän?

Pat – Kuka?

Dom – Sam! Luuletteko, että hän on vakooja?

Pat – Ette siis enää epäile minua.

Dom – En.

Tauko.

Pat – Te muistatte sen pariskunnan aivan hyvin.

Dom – Minkä pariskunnan?

Pat – Miehen, joka kertoi naiselle tarinan, ja sitten he molemmat nauroivat.

Dom – Miksi luulette, että muistaisin?

Pat – Koska se pariskunta olimme me.

Dom – Niin, ehkä. (*Tauko*) Ettekö ollut koskaan ennen nauranut?

Pat – En. En tiennyt, mitä minulle tapahtui. Se oli kuin... en olisi hallinnut itseäni enää lainkaan... Minua vähän hävetti.

Dom – Ymmärrän. Ensimmäisellä kerralla se on aina sellaista.

Pat – Entä te? Oletteko nauranut aiemmin muiden naisten kanssa?

Dom – Olen. Muiden naisten. Ja miestenkin. Joskus useamman kanssa yhtä aikaa.

Pat – Useamman...

Dom – Ja pidittekö siitä?

Pat – Minä... en tiedä...

Dom – Piditte.

Pat – Niin...

Dom – Huomaatte vielä, ettei sen jälkeen ilman sitä enää osaa olla.

Pat – Juuri sitä minä pelkään. Ja siksi meidät suljettiin tänne, eikö?

Dom – Niin... Ne kaksi muuta vastapäätä taisivat olla poliiseja.

Pat – He toivat meidät tänne. Heillä oli maskit, mutta tunnistin heidän äänensä.

Dom – Te siis tiesitte.

Pat – Tiesin. Mutta miksi kaksi nauravaa ihmistä pelottaa heitä niin paljon?

Dom – He tietävät, että naurulla on tuhoisa vaikutus.

Pat – Tuhoisa? Tarkoitatteko, että se on vaarallista terveydelle?

Dom – Ei terveydelle. Päinvastoin, se taitaa olla terveellistä. Heille nauru on vaarallista.

Pat – Miksi?

Dom – Kun alkaa nauraa kaikelle, ei enää ole yhtä sinisilmäinen eikä siis yhtä tottelevainen. Nauru on kumouksellista...

Pat – Mitä he aikovat tehdä meille?

Dom – En tiedä. He pelkäävät meitä.

Pat – Pelkäävät?

Dom – He pelkäävät, että nauru tarttuu. Että epidemia pyyhkäisee koko järjestelmän mennessään. Ja heidät sen mukana...

Pat – Luuletteko, että he voisivat tappaa meidät?

Dom – Varmasti ovat jo ajatelleet sitä. Mutta eivät he voi tappaa kaikkia...

Pat – Mitä me sitten teemme?

Dom – Haluatteko, että kerron toisen?

Pat – Toisen vitsin?

Dom – Jos kerran on kuoltava, yhtä hyvin voi kuolla nauruun...

Pat – Varoitan, että olen naimisissa.

Dom – Ei hätää, nauraminen ei oikeastaan ole pettämistä.

Pat – Kuuntelen...

Dom – No niin, tämä kertoo...

Pat – Ei jäädä tähän. Luulen, että meitä kuunnellaan...

Dom – Olette oikeassa... Mennään mieluummin minun huoneeseen...

He poistuvat. Kim ja Max palaavat.

Max – Tässä, Päällikkö. Raporttini.

Kim – Ei tämä kovin paksu ole... Oletteko varma, ettette unohtanut mitään?

Max – Täysin varma, Päällikkö.

Kim – Minne he menivät? Eivät kai he ole karanneet...

Max – He ovat varmaan huoneissaan.

Domin ja Patin äänekäs nauru kuuluu näyttämön ulkopuolelta.

Kim – Nyt ainakin tiedämme varmasti.

Max – Niin... He ovat todella saaneet viruksen.

He kuuntelevat taas naurua hieman vaivaantuneina ja hämmentyneinä.

Kim – Oletteko te koskaan nauranut?

Max – En. Entä te?

Kim – Se kuulostaa kivuliaalta, eikö?

Max – En tiedä, sanoinhan etten ole koskaan nauranut. Yritättekö taas saada minut ansaan?

Uusia naurunpyrskähdyksiä kuuluu näyttämön ulkopuolelta.

Kim – Nyt meillä ei ole vaihtoehtoa. Asiasta on ilmoitettava Viranomaiselle...

Pimeä.

3. näytös

Kim seisoo yhä Mao-puvussaan. Dom, Pat ja Max istuvat. Domilla ja Patilla on edelleen siniset, vaaleanpunaiset tai vihreät potilasasunsa, mutta Maxilla on nyt valkoinen hoitajan takki.

Kim – Rakkaat ystävät, kiitos ensinnäkin siitä, että vastasitte kutsuumme.

Pat – Ei meillä juuri ollut valinnanvaraa...

Dom – Mehän olemme vankeja!

Kim rykäisee ja jatkaa kuin mitään ei olisi tapahtunut.

Kim – Olen siis kutsunut teidät tänne ryhmäterapiaan.

Pat – Tarkoitatte kuulusteluun...

Kim – Tiedämme, että kaksi teistä on saanut naurukohtauksen tänne saapumisensa jälkeen. Se todistaa, että jompikumpi oli saanut tartunnan jo ennen karanteenia ja että toinen sai tartunnan häneltä.

Dom – Jos tiedätte sen jo, miksi tämä näennäistutkinta?

Kim – Odotamme syyllisten ilmiantavan itsensä. Se on osa terapiaa...

Max – Me muka nauraisimme? Emmehän me edes tiedä, mitä se tarkoittaa. Eikö niin, ystäväni?

Pat – Antakaa olla... Olemme jo tajunneet, että olette vakooja.

Max – Mutta minä vakuutan, että...

Dom – Ja vieläpä hyvin huono vakooja.

Max – Hyvä on, ehkä soluttautuja, mutta en vakooja. Vakoojat ovat niitä, jotka ovat väärällä puolella. Mehän olemme oikealla puolella, eikö niin, Päällikkö?

Kim – Herra ei ole vakooja. Hän on tiedottaja.

Dom – Entä te? Mikä te oikeastaan olette?

Kim – Minä olen teidän reformaattorinne.

Dom – Reformaattori?

Kim – Olen täällä formatoimassa teidät uudelleen.

Dom – Se ei ole sanan "reformaattori" alkuperäinen merkitys.

Kim – Katsokaa sanakirjasta, niin näette!

Dom – Tehän olette kirjoittanut koko sanakirjan uudelleen. Mutta minä löysin vanhan tietosanakirjan, ja tiedän, mitä kaikki nämä sanat ennen tarkoittivat.

Kim – Nykyään Viranomaisen tehtävä on määritellä jokaisen sanan merkitys, ja ainoana perusteena on Kansakunnan etu.

Dom – Te olette kirjoittanut kaiken uudelleen, jopa Raamatun! Korvasitte Jumalan Ylimmällä Johtajalla! Ja poltitte kaikki kirjat, ettei menneisyydestä jäisi mitään jälkeä!

Kim – Ilmeisesti ette aivan kaikkia, koska näytätte lukeneen muutaman.

Dom – Nykyään kaiken voi lukea vain näytöltä, verkon kautta, ja te hallitsette koko verkkoa.

Pat – Te siis haluatte formatoida meidät uudelleen... Pyyhkiä kovalevyn ja asentaa käyttöjärjestelmän uudelleen, niinkö?

Dom – Ja luultavasti asentaa virustorjunnankin...

Kim – Nauru aiheuttaa voimakasta riippuvuutta. Kun on kerran nauranut, tekee mieli nauraa aina uudelleen.

Pat – Teidän mielestänne nauru on siis huume?

Dom – Ainakin mieto huume.

Kim – Naururiippuvuus on kuin alkoholiriippuvuus. Siitä ei koskaan täysin parane. Nauramisesta voi pidättäytyä, mutta houkutus säilyy aina.

Max – Kerran alkoholisti, aina alkoholisti.

Kim – Te tiedätte, mistä puhutte. Teidät lähetettiin kymmeneksi vuodeksi vieroitushoitoon. Joitte alkoholia salaa ja ilmiannoitte itse itsenne poliisille.

Max – Nyt en enää juo.

Dom – Mutta kylläpä hän syö...

Max – Onko tämä terapia siis vähän kuin Nimettömien Alkoholistien kokous?

Kim – Juuri niin... Nimettömien Naurajien kokous.

Pat – Jonka tarkoitus on paljastaa ne, jotka nauravat salaa.

Kim – Täsmälleen.

Dom – Ja miten aiotte tehdä sen?

Kim – Kerron teille tarinan. Hauskan tarinan, kuulemma. Sitten näemme, kuka teistä alkaa nauraa.

Pat – Ymmärrän. Eräänlainen seulontatesti.

Dom – Outoa kyllä, epäilen että saisitte ketään nauramaan, vaikka kertoisitte millaisen tarinan.

Kim – Miksi?

Dom – Koska nauraa voi vain hyvässä seurassa ja kaikkien suostumuksella.

Pat – Käytännössä te sanotte meille, että ensimmäinen, joka nauraa, joutuu uudelleenkoulutusleirille.

Dom – Tai pahempaa: hänet teloitetaan.

Kim – Miten arvasitte?

Pat – Minähän kuolen jo nauruun...

Kim – Hyvä on, kerron tarinani silti.

Max – Kuuntelemme, Pällikkö.

Kim – Hullu löytää peilin. Hän katsoo siihen, näkee kasvonsa ja huudahtaa: tuon ääliön naama näyttää jotenkin tutulta. Toinen ottaa peilin, katsoo siihen vuorostaan ja vastaa: Totta kai! Tuo ääliö olen minä.

Max – Täysin typerää.

Kim – Juuri siksi se on hauska, eikö? Luulisin.

Dom – Riippuu myös siitä, miten sen kertoo.

Pat – Ja ennen kaikkea siitä, kuka sen kertoo.

Kim – Niinkö luulette?

Pat – Kun tietää tulevansa teloitetuksi, jos nauraa, se ei varsinaisesti auta.

Kim – Eikö?

Pat – No ei.

Kim – Ymmärrän, mitä tarkoittatte... Sanotaan sitten näin... ensimmäinen, joka nauraa, saa läpsäisyä! Kuka haluaa pelata kanssani?

Muut pysyvät hiljaa.

Max – Minä voin pelata kanssanne, Pällikkö.

Kim – Hyvä... Jos naurat, häviät...

Molemmat ottavat lasillisen vettä ja juovat pitäen veden suussaan. Sitten he tarttuvat toisiaan leuasta. He pysyvät pitkään liikkumatta ja hiljaa, tuijottavat toisiaan vakavina suoraan silmiin. Muut katselevat ymmällään. Vähitellen Max alkaa hymyillä, sitten hän purskahtaa nauruun ja sylkäisee samalla suussaan pitämänsä veden toisen kasvoille. Koska nauru tarttuu, kaikki muutkin puhkeavat nauramaan.

Kim – Kaikki ovat siis saaneet tartunnan...

Dom – Hän on yksi meistä, hänkin alkoi nauraa muiden mukana...

Kim (Maxille) – Hyvä on. Nyt te todella joudutte karanteeniin.

Max yrittää vakavoitua.

Max – Käskestä, Päällikkö.

Mutta Max ei pysty lopettamaan nauramista.

Kim – Onko tämä teistä hauskaa?

Max – Ei tietenkään! Tai siis on, mutta...

Dom – Näettekö, tekin osaatte olla hauska, kun haluatte. Tai oikeastaan juuri silloin, kun ette halua...

Kaikki jatkavat hieman hysteeristä naurua. Kim näyttää hyvin vaivaantuneelta ja jopa pelokkaalta.

Kim – Käsken teitä lopettamaan nauramisen!

Mutta naurukohtauksen vallassa olevat muut eivät pysty lopettamaan. Kim peittää korvansa ja poistuu kiireesti. Domin, Patin ja Maxin nauru vaimenee vähitellen.

Dom – No, miltä se tuntuu?

Max – Nauraminenko? En tiedä... Luulin, että se sattuu. Oikeastaan se on aika miellyttävää.

Pat – Erittäin miellyttävää...

Max – Ainakin se helpottaa.

Dom – Ajatelkaa, ennen ihmiset saivat nauraa julkisesti...

Pat – Miten tähän oikein päädyttiin?

Dom – Se alkoi jo kauan sitten, mutta eteni vähitellen. Ensin kiellettiin nauramasta tietyille asioille. Uskonnoille ensin...

Max – Ja tietysti viranomaisille.

Dom – Sitten Ylimmästä Johtajasta tehtiin uusi Jumala, ja kaikesta arvostelusta tuli jumalanpilkkaa.

Max – Myös alkoholi kiellettiin, koska humalassa ihmiset nauravat helpommin.

Dom – Viranomainen laati luettelon aiheista, joille sai vielä nauraa. Vuosien mittaan luettelo lyheni lyhenemistään.

Max – Lopulta he päättivät, että yksinkertaisinta on kieltää nauraminen kokonaan.

Dom – Ja niin vähitellen siitä, ettei saanut enää nauraa kaikelle, päädyttiin siihen, ettei saanut nauraa millekään...

Max – Lopulta ihminen ei saanut enää nauraa edes itselleen...

Dom – Köyhätkään eivät saaneet nauraa omalle kurjuudelleen.

Pat – Mutta miten he saivat ihmiset noudattamaan kieltoa?

Dom – Viranomaiset pitivät naurua mielisairautena. Jokainen, joka tavattiin nauramasta, suljettiin heti laitokseen.

Max – Ja tietenkin kaikki, mikä olisi voinut houkutella nauramaan, poistettiin.

Dom – Sanomalehdet kiellettiin, teatterit suljettiin, itsesensuurista tuli yleistä...

Max – Klovneja, koomikoita ja näyttelijöitä pidettiin vaarallisina terroristeina.

Dom – Naurua kohdeltiin niin kuin lepraa ennen vanhaan. Ihmisiä muurattiin elävinä koteihinsa, koska heidän oli kuultu nauravan.

Max – Koko väestö pakotettiin myös käyttämään maskia.

Dom – Verukkeena oli suojautuminen virukselta. Todellinen tarkoitus oli, ettei kenenkään kasvoilla näkyisi edes hymyn häivähdystä. Maskeista tuli kuonokoppia.

Max – Niin kuin joissakin uskonnoissa ennen.

Dom – Ennen kuin Viranomaisesta tuli ainoa sallittu uskonto.

Max – Vähitellen kenenkään ei enää kuultu nauravan.

Dom – Kun nauraminen kiellettiin, samalla kiellettiin tietenkin arvosteleminen ja protestoiminen.

Max – Ei enää työtaisteluja, ei poliittisia väittelyitä, eikä siis vaalejakaan.

Dom – Niin kuin monissa maallisissa tai uskonnollisissa diktatuureissa oli ollut jo aiemmin.

Max – Viranomainen uskoi hävittäneensä tämän taudin lopullisesti. Mutta viime aikoina on ilmennyt muutamia yksittäisiä tapauksia. Te kuulutte niihin.

Pat – Mitä he aikovat tehdä meille? Tappaa meidät?

Max – Ennen kuin teidät eliminoidaan, koska teitä pidetään paatuneina naurajina ja siksi parantumattomina, teitä haluttiin käyttää kokeissa.

Pat – Kokeissa?

Max – Haluttiin tutkia, miten yleisö reagoi teihin, tarkkailla taudin leviämistä ja nähdä, millaista tuhoa nauru voi aiheuttaa terveessä väestössä.

Pat katsoo yleisöä.

Pat – Meidän siis piti saada heidät nauramaan?

Dom – Me osaamme vain muutaman huonon vitsin...

Pat – Meidän täytyy opetella uudelleen nauramaan ja naurattamaan.

Tauko.

Max – Mutta mitä tapahtuu, jos Ylin Johtaja hylkää meidät?

Dom – Ei se olisi maailmanloppu. Pikemminkin uusi alku. Kouluttajista tulisi taas opettajia. Reformaattoreista poliitikkoja...

Max – Entä minun kaltaiseni tiedottajat? En osaa tehdä mitään! Mikä minusta tulee?

Dom – Jos ette osaa mitään, voitte aina ryhtyä näyttelijäksi.

Pimeä.

4. näytös

Pat kävelee huolestuneena edestakaisin. Hän lähestyy yleisöä.

Pat – Älkää huoliko, tekin pääsette pian vapaiksi. Ainakin toivon niin...

Dom saapuu.

Dom – No, mitään uutta?

Pat – Ei mitään. Minusta tuntui, että ulkona oli jonkinlaista hälinää. Mutta ääni kuuluu hyvin vaimeana.

Dom – Teatterit on aina äänieristetty hyvin.

Pat – Minne vakooja katosi?

Dom – Viimeistelemään pizzavarastoa...

Pat – Olemme yhä lukittuina tänne, täysin erossa maailmasta. Emme ole saaneet päiväkausiin mitään tietoa ulkopuolelta.

Dom – Kun pakastin tyhjenee, kuolemme nälkään. Ja me kun luulimme kuolevamme nauruun...

Pat – Luuletteko, että pääsemme täältä elävinä?

Dom – Emmekö me olleet jo tavallaan kuolleita ennen tätä karanteenia...?

Pat – Olette oikeassa. Ainoa todellinen sairaus, josta olemme jo pitkään kärsineet, on synkkyystauti.

Dom – Ja nauru olisi pikemminkin sen vastalääke.

Max palaa.

Max – Kuulen ulkoa outoja ääniä... Ettekö te?

Dom – En...

Kaikki kolme jäävät kuuntelemaan.

Pat – Ehkä sittenkin... Se kuuluu hyvin kaukaa...

Dom – Kuulostaa vähän... räjähdyksiltä, eikö?

Max – Räjähdyksiltä? Naurunräjähdyksiltä sitten.

Kim palaa, kasvot järkyttyneinä ja vaatteet epäjärjestyksessä. Hän kantaa nauramisen kieltävää merkkiä: punareunaisessa pyöreässä kehyksessä olevaan paperiin on piirretty naurava hymiö, jonka yli kulkee punainen viiva.

Max – Ette näytä voivan kovin hyvin, Päällikkö. Mitä on tapahtunut?

Kim – Tilanne on muuttunut...

Max – Eikä ilmeisesti parempaan suuntaan.

Kim – Riippuu siitä, kenen kannalta.

Max – Leviääkö epidemia?

Kim – Valitettavasti siitä on tullut maailmanlaajuinen pandemia. Täysin hallitsematon naurukohtaus. Yleinen hysteerinen nauru. Kaupungin eri puolilta raportoidaan naurunpurkauksia.

Max – Onko se todella niin vakavaa?

Kim – Nauru raikaa joka kadunkulmassa. Poliisi on täysin voimaton. Ja mikä pahempaa, monet poliisit ovat jo kuolleet nauruun... He nauravat leukansa sijoiltaan. He nauravat kylkensä kipeiksi! He kiemurtelevat naurusta! He rojahtavat maahan naurusta! He nauravat kuin hullut! He ovat kaksinkerroin naurusta! He kierivät lattialla naurusta! He pissaaavat housuihinsa naurusta! He itkevät naurusta!

Max – Ai naurusta voi myös itkeä?

Kim – Tunnetteko vanhan sanonnan: mitä enemmän hulluja, sitä enemmän nauretaan?

Max – En.

Kim – No, voin kertoa, että koko maailma on tullut hulluksi!

Dom – Vallankumous on siis liikkeellä...

Kim – Koko järjestelmämme romahtaa. Viranomaiset ovat eronneet, ja Ylin Johtaja on paennut maasta.

Max – Ylin Johtaja? Minne hän meni?

Kim – Hän pyysi poliittista turvapaikkaa Vatikaanista. Siellä hän ei ainakaan ole vaarassa kuolla nauruun.

Pat – Entä mitä aiotte tehdä meille?

Kim – Ei ole enää mitään syytä pitää teitä karanteenissa. Olette vapaita.

Dom – Vihdoinkin... Tuskin maltan nähdä sitä. Ihmisiä nauramassa kaduilla, julkisissa liikennevälineissä ja ehkä huomenna taas elokuvateattereissa ja teattereissa.

Kim – Minua se ei naurata lainkaan.

Pat – Tulkaa nyt! Naurakaa kanssamme maha kippurassa!

Dom – Tunnetteko tämän? Se kertoo hullusta, joka halusi kieltää nauramisen koko maapallolta...

Max – Ja lopulta hän itse tukehtuu nauruun.

Muut puhkeavat raikuvaan nauruun. Kim saa itsekin hermostuneen naurukohtauksen, joka muuttuu pian kouristuksiksi, ja hän lyyhistyy maahan. Pat kumartuu hänen puoleensa.

Pat – Hän on kuollut! Voiko nauruun siis todella kuolla?

Max – Ilmiö on havaittu vasta hiljattain. Viranomaisen johtohenkilöt kuolevat kuin salaman iskusta, jos he joutuvat naurun jyrinän keskelle.

Dom – Siksi he yrittivät hinnalla millä hyvänsä pysäyttää epidemian.

Pat (*Maxille*) – Mutta teidän ette kuollut.

Max – Varmaan siksi, etten enää oikein uskonut siihen kaikkeen...

Dom – Olitte tavallaan jo rokotettu. Niin kuin me!

Pat – Olemmeko me siis vapaita?

Dom – Vapaita nauramaan taas kaikelle!

Pat – Ja me kun luulimme olevamme täällä lintuinfluenssan tai Tsingtaoviruksen takia.

Max – Mitä me nyt teemme?

Dom – Opettelemme uudelleen nauramaan. Opettelemme uudelleen elämään.

Pat – Se pelottaa minua vähän...

Dom – Se on normaalia. Vapautetut orjat eivät aluksi tiedä, mitä tehdä vapaudellaan.

Max – Voisinko minä alkaa taas juoda?

Pat – Tietenkin! Mutta ehkä ette enää edes tarvitse sitä.

Max – Ihmeellistä! Mutta kyllä tässä vähän huimaa.

Dom – Niin... Olemme kuolleen taikurin kyyhkysiä.

Max – Mitä se tarkoittaa?

Dom – Synnyimme taikatempusta. Mutta taikuri, joka veti meidät tyhjyydestä esiin, ei ole enää täällä. Emme tiedä mitään siitä illuusiosta, joka synnytti meidät, emmekä oikein tiedä, mitä tehdä siivillämme...

Pat – Kauniisti sanottu.

Dom – Se on runoutta.

Pat – Runoutta?

Dom – Yksi niistä asioista, jotka he olivat kieltäneet.

Pat – Onko niitä muitakin?

Dom – Paljonkin! Esimerkiksi orgasmi. Ettekö tiedä sitäkään?

Pat – Sanoinhan, että olen naimisissa...

Dom – Näytän teille myöhemmin kahden kesken... Näette kyllä. Orgasmi on rakkaudelle sama kuin nauru älylle tai aivastus nuhalle. Ei se paranna, mutta hetkeksi se helpottaa.

Kim tulee tajuihinsa.

Pat – Kas, hän ei tainnutkaan olla aivan kuollut.

Max – Ei hänkään kai enää uskonut siihen kaikkeen kovin vahvasti.

Kim – Mitä minulle tapahtui?

Pat – Saitte naurukohtauksen. Älkää huoliko, kyllä se siitä.

Max – Entä yleisö? Mehän unohdimme heidät.

Dom – Nyt kun saamme taas naurattaa heitä ilman rangaistusta...

Max – Saammeko me, Päällikkö?

Kim – Teatterissahan tässä ollaan.

Dom – Meidän täytyy siis keksiä uusia vitsejä.

Kim – Niin, koska en vieläkään ymmärrä sitä tarinaa hulluista, jotka katsovat itseään peilistä...

Dom – Oikeastaan se on symbolinen tarina.

Kim – Symbolinen? Mitä se taas tarkoittaa?

Dom – Huumori on peili. Se on peili, jonka näyttelijät ojentavat yleisölle, jotta ihmiset voisivat nauraa omille heikkouksilleen.

Pat – Ja me kaikki voimme tunnistaa itsemme siitä peilistä.

Dom – Kaikki. Paitsi hullut, jotka mieluummin rikkovat peilin, etteivät näkisi siinä omia irvistäviä kasvojaan.

Max – Siis nauretaan!

Dom – Se on meidän vapautemme. Ja erästä viime vuosisadan humoristia lainatakseni: vapaus kuluu vain, jos sitä ei käytetä.

Pat – Nauretaan yhdessä, mutta nauretaan kaikelle...

Max – Sillä jos tänään emme enää saa nauraa kaikelle, huomenna emme saa enää nauraa lainkaan.

Max tarttuu nauramisen kieltävään merkkiin ja painaa sen Kimin päähän. Kaikki puhkeavat äänekkääseen nauruun, jota voidaan vahvistaa nauhoitetulla naurulla.

Pimeä.

Loppu

Kirjailija

Jean-Pierre Martinez syntyi vuonna 1955 Auvers-sur-Oisessa, Ranskassa. Hän sai ensimmäiset kokemuksensa esiintymislavalta rumpalina useissa rockyhtyeissä ennen kuin ryhtyi työskentelemään semiootikkona mainosalalla. Myöhemmin hän työskenteli televisiokäsikirjoittajana ja palasi lopulta teatterin pariin näytelmäkirjailijana.

Hän on kirjoittanut noin sata televisiokäsikirjoitusta ja yli 120 näytelmää. Osa hänen teoksistaan, kuten *Perjantai 13.* ja *Strip Poker*, on jo vakiinnuttanut asemansa nykyteatterin ohjelmistossa.

Nykyään Jean-Pierre Martinez kuuluu Ranskan ja ranskankielisten maiden esitetyimpiin nykyajan näytelmäkirjailijoihin. Monet hänen näytelmistään on käännetty useille kielille, muun muassa englanniksi ja espanjaksi, ja niitä esitetään säännöllisesti Yhdysvalloissa, Latinalaisessa Amerikassa sekä lukuisissa muissa maissa.

Jean-Pierre Martinezia edustaa **SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques)**.

Helpottaakseen sekä ammatti- että harrastajateattereiden työskentelyä kirjailija on päättänyt tarjota näytelmiensä tekstit maksutta ladattaviksi. Jokainen julkinen esitys edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Sen luvaton jäljentäminen, muokkaaminen tai muu käyttö, myös osittain, voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin.

Jos haluat ottaa yhteyttä Jean-Pierre Martineziin tai pyytää lupaa jonkin hänen näytelmänsä esittämiseen, käytä jotakin seuraavista yhteydenottolomakkeista:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Jean-Pierre Martinezin näytelmät

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa maksutta hänen verkkosivustoiltaan:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Luvaton käyttö voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja vahingonkorvausvastuuseen.

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa ilmaiseksi hänen verkkosivustoiltaan. Jokainen julkinen esitys, riippumatta siitä, onko kyseessä ammatti- vai harrastajateatteri, edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Jean-Pierre Martinezin suomenkieliset näytelmät ovat ladattavissa ilmaiseksi:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

© La Comédiathèque
Syyskuu 2026

ISBN 978-2-38602-499-3

Tekstin lataus: maksuton